

усіма внесеними до нього змінами і доповненнями. Жодного стосунку до вирішення питань компетенції посадових осіб ДБР і навіть згадки про цей орган в тексті зазначеного Закону немає.

На нашу думку, слід повернутись до визначення компетенції ДБР передусім у ч. 5 Закону про ДБР, навівши в ньому повний перелік видів осіб, які займають особливо відповідальне становище відповідно до ч. 1 ст. 1 Закону «Про Державне бюро розслідувань».

Досить оригінальною новацією в регламентації досудового розслідування видається норма ч. 1 ст. 8 Закону «Про Державне бюро розслідувань», відповідно до якої для одержання заяв і повідомлень про злочини, віднесені до підслідності ДБР створюється спеціальна телефонна лінія, а також забезпечується подання таких заяв і повідомлень, у тому числі без зазначення прізвищ, імені та по батькові заявника через офіційний веб-сайт Державного бюро розслідувань та засоби електронного зв'язку. Особливістю цього спілкування є те, що одним з його учасників є анонім, мотиви звернення якого до органу ДБР далеко не завжди продиктовані державними та суспільними інтересами. Можливо, через якийсь час варто узагальнювати результати такого спілкування, щоб на розсуд керівника або іншої відповідальної особи ДБР вирішити питання про доцільність його продовження.

Як прогалину в Законі «Про Державне бюро розслідувань» можна, на наш погляд, розглядати відсутність норм щодо дисциплінарної відповідальності посадових осіб ДБР за прояви бездіяльності і порушення закону у службовій діяльності, в тому числі, порушення прав і свобод людини. З урахуванням цього потрібно передбачити види дисциплінарних стягнень і компетенцію відповідних посадовців стосовно їх застосування.

Селезньов В. А.

доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»,
кандидат юридичних наук, доцент

ШЛЯХИ ПОДАЛЬШОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ УКРАЇНИ

Згідно з законом України про ДБР, прийнятим 12 листопада 2015 року, підписаного Президентом 14 січня 2016 року, набраного чинності 1 березня 2016 року, даний орган у своїй діяльності керується Конституцією України, кримінально-процесуальним кодексом України

та Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність», міжнародними договорами та іншими нормативно-правовими актами. ДБР є центральним органом виконавчої влади і здійснює правоохоронну діяльність з метою запобігання, виявлення, розслідування, припинення та розкриття злочинності, віднесених до його компетенції і які вчиненні службовими особами, які займають особливо відповідальне становище, суддями, та працівниками правоохоронних органів (крім корупційних діянь), службовими особами НАБУ, керівником САП та прокурорами цієї системи, військових злочинів тощо.

При таких умовах виникає дуже гостре питання що до якості комплектації кадровим складом цього надзвичайно важливого правоохоронного органу, чисельність якого налічує понад півтори тисячі особи (що більше ніж у два рази чисельності НАБУ). При цьому з прийняттям до уваги те, які складні за складом злочини покладається розслідувати та працівників ДБР.

Таким чином, якісність відбору високопрофесійних фахівців на службу в цей правоохоронний орган є запорукою високопрофесійного виконання завдань, покладених законом на ДБР України.

В законі про ДБР чітко визначені вимоги, які стосуються особи, що може бути кандидатом на посаду Директора ДБР та його заступників (ст.10). Так, це може бути громадянин України, не молодший 35 років, має вищу юридичну освіту, має стаж роботи в галузі права не менше 10 років, має досвід роботи на керівних посадах не менше 5 років, володіє державною мовою, не є членом жодної політичної партії чи членом організації забороненою законом та судом, має високі моральні якості та бездоганну репутацію, за станом здоров'я спроможний виконувати відповідні службові обов'язки. Крім того, в законі визначено, що Директор ДБР та його заступники призначаються на посади строком на 5 років і не можуть обіймати ці посади більше двох строків підряд.

Це означає, що законодавець сформулював достатньо високі професійні та морально-ділові вимоги до Керівника ДБР та його заступників.

Разом з тим, слід відмітити, що згідно з Законом ДБР має свою систему, до якої входять сім територіальних управлінь по всій території України. Ці територіальні управління очолюють Директори територіальних органів. Крім того діють керівники підрозділів центрального апарату ДБР та їхні заступники. При цьому, на нашу думку, в Законі не зовсім вдало сформульовано вимоги до цих важливих за ієрархією керівників цієї системи ДБР.

Так, стосовно вимог до директора територіального органу Державного бюро розслідувань, доцільно передбачити наявність:

— стажу роботи в галузі права не менше десяти років (після здобуття вищої освіти), а не семи років, як це передбачено Законом;

— досвіду роботи на керівних посадах не менше п'яти років, а не трьох, як це передбачено Законом;

Разом з тим виникає питання — чи є достатньою кількістю територіальних органів ДБР — 7? Складається враження, що законодавець запозичив цю кількість по аналогії з закону про НАБУ. Але це суто механічне копіювання не може відповідати таким чинникам, як різний рівень потенційного навантаження в розслідуванні відповідно підслідних їм злочинів. Безумовно, більша навантаженість покладається на ДБР, та й кількість працівників в ДБР, відповідно до Закону, більша ніж вдвічі по відношенню до НАБУ. При цієї навантаженості на ДБР виникають також труднощі організаційно — процесуального характеру, у тому числі зі слідчими суддями, як місцевих, так і апеляційних судів. І це ще при тому, що згідно з доповненням до Закону про ДБР детективи Бюро можуть безпосередньо реалізовувати оперативну — розшукові дії, деякі з яких санкціонуються слідчими суддями.

Виходячи з цього наразі виникає питання про необхідність створення більш розвиненої мережі системи ДБР.

Визначені заходи з боку законодавця суттєво позитивно вплинуть на якість та ефективність організації діяльності Державного бюро розслідувань.

Ковальчук І. С.

доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»,
кандидат юридичних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАСАД ВІДКРИТОСТІ ТА ПРОЗОРОСТІ В ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

Створення Державного бюро розслідувань стало вагомим кроком для розвитку вітчизняної правоохоронної системи України. Адже державне бюро розслідувань є центральним органом виконавчої влади, що здійснює правоохоронну діяльність з метою запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування злочинів, суб'єктами яких є вищі посадові особи держави (крім випадків, коли досудове розслідування цих злочинів віднесене до підслідності Національного антикорупційного бюро України), службові особи Національного антикорупційного бюро України та Спеціалізованої антикорупційної прокуратури і військові злочини. На даний правоохоронний орган